

Instrukcja I-1027_01

strona/ ilość stron
1 / 5

ZASADY SPRAWOWANIA OPIEKI PRZEZ OSOBY BLISKIE

Status dokumentu
nadzorowany

Data wprowadzenia: **01-07-2025**

Data aktualizacji

	Nazwisko i imię	Stanowisko	Data	Podpis
Opracował:	Urszula Urynowicz	Członek zespołu ds zdarzeń niepożądanych	01-07-2025	URSZULA URYNOWIC MGR PIEL 2307688P
Zatwierdził :	Maciej Świerszcz	Dyrektor ds Pielęgniarstwa i Ratownictwa Medycznego	01-07-2025	DYREKTOR ds. Pielęgniarstwa i Ratownictwa Medycznego "Pro-Medica / Pro-Fit" Sp. z o.o. mgr Maciej Świerszcz

	<i>Instrukcja I-1027_01</i>	strona/ ilość stron 2 / 5
	ZASADY SPRAWOWANIA OPIEKI PRZEZ OSOBY BLISKIE	Status dokumentu nadzorowany
	Data wprowadzenia: 01-07-2025	Data aktualizacji

1 CEL

Celem instrukcji jest określenie zasad uczestnictwa osób bliskich, przedstawicieli ustawowych lub opiekunów faktycznych w procesie opieki nad pacjentem hospitalizowanym, z poszanowaniem praw pacjenta, jego godności, prywatności, bezpieczeństwa oraz organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych. Instrukcja służy realizacji prawa pacjenta do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

2 ZAKRES

- 2.1** Instrukcja dotyczy oddziałów szpitalnych, w których możliwe jest uczestnictwo osób bliskich, przedstawicieli ustawowych lub opiekunów faktycznych w procesie opieki nad pacjentem.
- 2.2** Instrukcja obowiązuje personel medyczny oraz osoby sprawujące dodatkową opiekę pielęgnacyjną.
- 2.3** W odniesieniu do oddziałów intensywnej terapii i stanowisk wzmożonego nadzoru zasady udziału w opiece ustala się indywidualnie, z uwzględnieniem specyfiki oddziału, bezpieczeństwa pacjenta i organizacji udzielania świadczeń.

3 DEFINICJE

- 3.1 Osoba bliska** – małżonek, krewny do drugiego stopnia lub powinowaty do drugiego stopnia w linii prostej, przedstawiciel ustawowy, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu lub osoba wskazana przez pacjenta;
- 3.2 Przedstawiciel ustawowy** – osoba uprawniona do reprezentowania pacjenta na podstawie przepisów prawa.
- 3.3 Opiekun faktyczny** – osoba sprawująca stałą opiekę nad pacjentem, bez obowiązku ustawowego.
- 3.4 Dodatkowa opieka pielęgnacyjna** – opieka nad pacjentem, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych.
- 3.5 Odwiedziny** – forma kontaktu z pacjentem, która nie jest tożsama z uczestnictwem w procesie opieki ani z dodatkową opieką pielęgnacyjną.

4 OPIS DZIAŁANIA

4.1 Informowanie pacjenta i osoby bliskiej

- 4.1.1** Przy przyjęciu do szpitala pacjent, a w przypadku pacjenta małoletniego lub pacjenta niesamodzielnego jego przedstawiciel ustawowy albo opiekun faktyczny, otrzymuje informację o możliwości uczestnictwa osób bliskich w procesie opieki oraz o prawie do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej.
- 4.1.2** Personel informuje, że prawo do odwiedzin nie jest równoznaczne z prawem do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej.
- 4.1.3** W przypadku dziecka personel informuje przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego o możliwości pobytu z dzieckiem podczas hospitalizacji, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa i organizacji oddziału.
- 4.1.4** W przypadku pacjenta posiadającego orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności personel informuje o prawie do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej, w tym do pobytu osoby bliskiej, z uwzględnieniem warunków organizacyjnych i bezpieczeństwa.
- 4.1.5** Jeżeli czasowa obecność osoby bliskiej przy dziecku lub pacjentce ze znacznym stopniem niepełnosprawności nie jest możliwa z przyczyn medycznych, sanitarnych albo organizacyjnych, personel zapewnia możliwość kontaktu alternatywnego,

	<i>Instrukcja I-1027_01</i>	strona/ ilość stron 3 / 5
	ZASADY SPRAWOWANIA OPIEKI PRZEZ OSOBY BLISKIE	Status dokumentu nadzorowany
	Data wprowadzenia: 01-07-2025	Data aktualizacji

w szczególności telefonicznego albo z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, o ile warunki oddziału na to pozwalają.

4.1.6 Personel wyjaśnia pacjentowi oraz osobie bliskiej rolę tej osoby w procesie opieki, w tym zakres dopuszczalnych, rekomendowanych i zakazanych czynności.

4.1.7 Fakt przekazania informacji, wyjaśnienia roli osoby bliskiej oraz ewentualnych ograniczeń odnotowuje się w dokumentacji medycznej lub pielęgniarskiej.

4.2 Dostępność zasad

4.2.1 Zasady uczestnictwa osób bliskich w procesie opieki udostępnia się w oddziałach szpitalnych, w szczególności w widocznym miejscu dla pacjentów i rodzin.

4.2.2 Zasady publikuje się także na stronie internetowej szpitala.

4.2.3 Treść zasad podlega przeglądowi i aktualizacji, w szczególności w razie zmian przepisów, zmian organizacyjnych albo wystąpienia zagrożenia epidemicznego.

4.3 Zasady ogólne uczestnictwa w opiece

4.3.1 Udział osoby bliskiej, przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego w opiece ma charakter wspierający i nie zastępuje personelu medycznego.

4.3.2 U dorosłego pacjenta zdolnego do wyrażenia swojej woli udział osoby bliskiej odbywa się z poszanowaniem woli pacjenta.

4.3.3 Dodatkowa opieka pielęgniacyjna nie obejmuje wykonywania świadczeń zdrowotnych.

4.3.4 Uczestnictwo w opiece odbywa się po poinformowaniu personelu i uzgodnieniu zasad z pielęgniarką, położną, lekarzem albo fizjoterapeutą – zależnie od rodzaju czynności i stanu pacjenta.

4.3.5 Nie wprowadza się ogólnego, sztywnego ograniczenia godzinowego dodatkowej opieki pielęgniacyjnej. Ewentualne ograniczenia mają charakter indywidualny, czasowy i proporcjonalny.

4.3.6 Istotne ustalenia dotyczące udziału osoby bliskiej oraz sytuacje mające znaczenie dla bezpieczeństwa pacjenta podlegają odnotowaniu w dokumentacji.

4.4 Czynności możliwe do wykonywania przez osobę bliską, przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego.

4.4.1 Osoba uczestnicząca w opiece może, w szczególności po uzgodnieniu z personelem:

4.4.1.1 zapewniać wsparcie emocjonalne i psychiczne pacjentowi,

4.4.1.2 towarzyszyć pacjentowi i pomagać mu w adaptacji do hospitalizacji,

4.4.1.3 pomagać w prostych czynnościach higienicznych i pielęgniacyjnych niewymagających kwalifikacji medycznych,

4.4.1.4 pomagać przy karmieniu i pojeniu pacjenta zgodnie z zaleceniami personelu,

4.4.1.5 pomagać przy zmianie pozycji ciała pacjenta zgodnie z instruktażem personelu,

4.4.1.6 uczestniczyć w prostych czynnościach wspierających profilaktykę przeciwozleźynową według zaleceń personelu,

4.4.1.7 pomagać pacjentowi przy przemieszczaniu się, jeżeli stan pacjenta na to pozwala,

4.4.1.8 uczestniczyć w prostych elementach aktywizacji i rehabilitacji po uzgodnieniu z personelem,

4.4.1.9 organizować pacjentowi czas w sposób wspierający jego dobrostan,

4.4.1.10 przekazywać personelowi obserwacje dotyczące stanu pacjenta i jego potrzeb.

	<i>Instrukcja I-1027_01</i>	strona/ ilość stron 4 / 5
	ZASADY SPRAWOWANIA OPIEKI PRZEZ OSOBY BLISKIE	Status dokumentu nadzorowany
	Data wprowadzenia: 01-07-2025	Data aktualizacji

4.5 Czynności rekomendowane do wykonywania przez osobę bliską, przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego

4.5.1 W szczególności rekomenduje się:

- 4.5.1.1** obecność wspierającą przy dziecku, pacjentce niesamodzielnym albo z deficytami poznawczymi,
- 4.5.1.2** współpracę z personelem w rozpoznawaniu potrzeb pacjenta,
- 4.5.1.3** niezwłoczne zgłaszanie personelowi pogorszenia samopoczucia lub niepokojących objawów,
- 4.5.1.4** pomoc w utrzymaniu spokoju, orientacji i poczucia bezpieczeństwa pacjenta,
- 4.5.1.5** przestrzeganie instruktażu personelu dotyczącego bezpiecznego udziału w opiece,
- 4.5.1.6** stosowanie zasad higieny rąk i środków ochrony indywidualnej, jeśli są wymagane,
- 4.5.1.7** wspieranie pacjenta w realizacji prostych czynności dnia codziennego zgodnie z zaleceniami personelu.

4.6 Czynności zakazane

4.6.1 Osobie uczestniczącej w opiece zabrania się:

- 4.6.1.1** podawania leków bez zlecenia i wiedzy personelu medycznego,
- 4.6.1.2** wykonywania czynności medycznych, pielęgniarских lub zabiegowych,
- 4.6.1.3** ingerowania w sprzęt medyczny, aparaturę, instalacje, pompy infuzyjne, monitory, dreny, tlenoterapię i inne urządzenia,
- 4.6.1.4** samodzielnego przemieszczania pacjenta wbrew zaleceniom personelu,
- 4.6.1.5** fotografowania, filmowania lub nagrywania innych pacjentów, personelu albo pomieszczeń bez wymaganej zgody,
- 4.6.1.6** naruszania prywatności innych pacjentów,
- 4.6.1.7** wnoszenia alkoholu, środków odurzających, substancji niebezpiecznych albo innych przedmiotów zabronionych,
- 4.6.1.8** wyprowadzania pacjenta poza oddział albo teren szpitala bez zgody personelu,
- 4.6.1.9** sprawowania opieki w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środków odurzających albo w przypadku objawów infekcji,
- 4.6.1.10** podejmowania jakichkolwiek działań sprzecznych z zaleceniami personelu i bezpieczeństwem pacjenta.

4.7 Obowiązki osoby uczestniczącej w opiece

4.7.1 Osoba uczestnicząca w opiece jest zobowiązana do:

- 4.7.1.1** przestrzegania poleceń personelu i regulaminu oddziału,
- 4.7.1.2** stosowania zasad higieny rąk oraz reżimu sanitarnego,
- 4.7.1.3** dbania o bezpieczeństwo pacjenta w zakresie uzgodnionych czynności,
- 4.7.1.4** niezwłocznego informowania personelu o każdym problemie lub zdarzeniu dotyczącym pacjenta,
- 4.7.1.5** poszanowania godności, intymności, spokoju i praw innych pacjentów.

4.8 Ograniczenia uczestnictwa w opiece

- 4.8.1** Ograniczenie udziału osoby bliskiej w opiece może nastąpić wyłącznie w przypadkach uzasadnionych stanem zdrowia pacjenta, bezpieczeństwem zdrowotnym pacjentów, zagrożeniem epidemicznym, koniecznością zastosowania

	<i>Instrukcja I-1027_01</i>	strona/ ilość stron 5 / 5
	ZASADY SPRAWOWANIA OPIEKI PRZEZ OSOBY BLISKIE	Status dokumentu nadzorowany
	Data wprowadzenia: 01-07-2025	Data aktualizacji

izolacji, wykonywaniem procedur medycznych, organizacją udzielania świadczeń albo ochroną praw innych pacjentów.

4.8.2 Ograniczenie ma charakter indywidualny, czasowy i proporcjonalny.

4.8.3 Doraźne polecenie opuszczenia sali podczas badania, zabiegu albo sytuacji nagłej nie stanowi trwałego pozbawienia prawa do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej.

4.8.4 W przypadku konieczności dłuższego ograniczenia obecności osoby bliskiej personel informuje o przyczynie ograniczenia oraz – jeżeli to możliwe – o dostępnych formach kontaktu alternatywnego.

4.9 Reakcja na naruszenie zasad

4.9.1 W przypadku naruszenia zasad niniejszej instrukcji personel może:

4.9.1.1 zwrócić uwagę i udzielić upomnienia,

4.9.1.2 nakazać czasowe przerwanie uczestnictwa w opiece,

4.9.1.3 polecić opuszczenie oddziału,

4.9.1.4 wezwać ochronę lub inne właściwe służby, jeżeli wymaga tego bezpieczeństwo pacjentów, personelu albo mienia szpitala.

Istotne incydenty dokumentuje się zgodnie z zasadami obowiązującymi w szpitalu.

5 ZAŁĄCZNIKI

-----

6 AKTY PRAWNE

6.1 Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

